

आदर्श प्रश्नपत्र सं.-1
ऐच्छिकपाठ्यक्रमः
कक्षा – द्वादशी
कोड संख्या 022
अङ्कयोजना

अवधि: होरात्रयम्
समय : तीन घण्टे
Time : 3 Hours

पूर्णाङ्कः 100
पूर्णाङ्कः 100
Maximum Marks : 100

खण्डः क

I क. लघु-अनुच्छेदः

अपठित – अवबोधनम्

15

क्रमाङ्कः	उद्देश्यम्	प्रश्नप्रकारः	अपेक्षित-उत्तराणि	अङ्क-सङ्केताः	अङ्क-विभागः
I.	तथ्यबोध- परीक्षणम्	एकपदेन उत्तरम्	(i) स्वार्थः (ii) सेवाकार्यम्	1/2 1/2	
II.	"	पूर्णवाक्येन उत्तरम्	गतसमयस्य विषये	2	2
III.	भाषिककार्यम्	अतिलघूत्तरप्रश्नाः	(i) जीवनस्य / जीवनम् इत्यस्य (ii) सेवाकार्यस्य इति पदाय / सेवाकार्याय (iii) परार्थः (iv) सेवाकार्यम्	1/2 1/2 1/2 1/2	2
					5

I ख. द्वितीयः अनुच्छेदः 10 80-100 शब्दाः

2+2+4+2

I	तथ्यबोध- परीक्षणम्	एकपदेन उत्तरम्	(i) रामेश्वरक्षेत्रस्य (ii) केरलप्रदेशे	1 1	2
II	"	पूर्णवाक्येन उत्तरम्	अहो अद्य अहं पवित्रः जातःइति	2	2
III	भाषिककार्यम्	भाषिककार्यम्	(i) चिह्नम् इति पदस्य (ii) रामसेतोः (iii) रामः (iv) पूर्वम्	1 1 1 1	4
IV	शीर्षकप्रदानम्		अन्यत् किमपि उपयुक्तं शीर्षकम् (i) ऐतिहासिकः रामसेतुः (ii) विचित्रं भारतम्	2 2	2
					10

खण्ड: ख
रचनात्मकलेखनम्

20

क्रमाङ्कः	उद्देश्यम्	प्रश्नप्रकारः	अपेक्षित-उत्तराणि	अङ्क-सङ्केताः	अङ्क-विभागः
3.	वाक्यविन्यासः	निबन्धात्मकः	मञ्जूषासहायतया रिक्तस्थानपूर्तिः (i) प्राविशत् (ii) गृहीत्वा (iii) बहिः, (iv) अवनम्य (v) रक्षाधिकारिणः, (vi) भवता (vii) प्रश्नः (viii) दुःखेन (ix) करोतु (x) महात्मनः	1×10	10
4.	वाक्यविन्यासः	निबन्धात्मकः	शब्दसूचीप्रयोगेण दशवाक्यानां लेखनम्	1×10	10 20

खण्ड: ग

पठित-अवबोधनम्

45

Text Book Comprehension

क्रमाङ्कः	उद्देश्यम्	प्रश्नप्रकारः	अपेक्षित-उत्तराणि	अङ्क-सङ्केताः	अङ्क-विभागः
5 अ 1.	गद्यांशः तथ्यबोध – परीक्षणम् भाषिककार्यम्	I. एकपदेन उत्तरम् II. पूर्णवाक्येन उत्तरम् III. लघूत्तरः	(i) उज्जयिनीम् (ii) चतुरङ्गबलम् (i) राज्ञः व्ययार्थम् (ii) यद्वस्तु स्मर्यते तद् ददाति (i) दिव्याभरणानि (ii) भोजनादिकम् (iii) रत्नचतुष्टयम् (iv) एतानि	½ ½ 1 1 ½ ½ ½ ½	1 2 2 5
5. ब.	पद्यांशः 'तथ्यबोध- परीक्षणम्	एकपदेन उत्तरम्	(i) गुणान् (ii) आपद्गतम्	½ ½	1

क्रमाङ्कः	उद्देश्यम्	प्रश्नप्रकारः	अपेक्षित-उत्तराणि	अङ्क-सङ्केताः	अङ्क-विभागः
5. इ	भाषिककार्यम् नाट्यांशः तथ्यबोध- परीक्षणम्	II. पूर्णवाक्येन उत्तरम्	पापात् निवारयति हिताय गुह्यं निगूहति, गुणान् प्रकटीकरोति आपद्गतं न जहाति, काले ददाति, कानिचित् चत्वारि	1/2x4	2
		III. लघूत्तरः	(i) गुह्यम् (ii) सन्तः (iii) निगूहति (iv) सन्मित्रलक्षणम्	1/2 1/2 1/2 1/2	2 5
6.	भाषिककार्यम् शब्दार्थज्ञानम्	I. एकपदेन उत्तरम्	(i) कुमारम् (ii) लवः	1/2 1/2	1
		II. पूर्णवाक्येन उत्तरम् III. लघूत्तरः	अपूर्व-अरण्यदर्शनेन (i) आयुधश्रेणयः (ii) चन्द्रकेतोः (iii) दूरे (iv) चन्द्रकेतवे	2 1/2 1/2 1/2	2 5
7	प्रश्ननिर्माणम्	मेलनम्	अ + (iv) आ + (iii) इ + (ii) ई + (i)	1/2x4	2 2
8.	भावार्थबोधनम्	अतिलघूत्तरः	(i) कानि (ii) कस्याः (iii) कान् (iv) केभ्यः	1x4	4 4
8.	भावार्थबोधनम्	I. रिक्तस्थानपूर्तिः	(i) चेतनतत्त्वम् (ii) ईश्वरेण (iii) त्यागपूर्वकम् (iv) कस्यचिदपि (v) धनम् (vi) भव	1/2x6	3
		II. रिक्तस्थानपूर्तिः	(i) कर्म (ii) वर्षाणि (iii) कस्यचिद्	1/2x6	3

क्रमाङ्कः	उद्देश्यम्	प्रश्नप्रकारः	अपेक्षित-उत्तराणि	अङ्क-सङ्केताः	अङ्क-विभागः
9.	अन्वयबोधनम्	I. रिक्तस्थानपूर्तिः II. रिक्तस्थानपूर्तिः	(iv) लिप्तः (v) लेपः (vi) अतिरिच्य (i) महर्षेः (ii) गुरवे (iii) कियद् (i) महर्षिः (ii) चिराय (iii) अगणयत्	$\frac{1}{2} \times 3$ $\frac{1}{2} \times 3$	$1\frac{1}{2}$ $1\frac{1}{2}$ 6 3
10	प्रसंगसन्दर्भ-ज्ञानम्	लघूत्तरः	(i) गीता व्यासरचितात् महाभारतात् (ii) शिवराजविजयः अम्बिकादत्तव्यासः (iii) पाषाणी कन्या चन्द्रशेखरदासवर्मा (iv) प्रबन्धमञ्जरी ऋषिकेशः भट्टाचार्यः (v) किन्तोः कुटिलता, प्रबन्धपारिजातः श्रीमद्मथुरानाथशास्त्री	$\frac{1}{2} \times 2$ $\frac{1}{2} \times 2$ $\frac{1}{2} \times 2$ $\frac{1}{2} \times 2$ $\frac{1}{2} \times 2$ $\frac{1}{2} \times 2$	1 1 1 1 1 1 5
11.	भाषिककार्यम्	I कर्तृक्रियापदचयनम् II विशेषण-विशेष्यचयनम् III सर्वनामपदप्रयोगम् IV समानपदचयनम् V कः कं कथयति?	(i) मेघमाला-प्रादुरभूत् (ii) युवा - गच्छति स्म (i) सम्मुखस्थिता शत्रुता (ii) क्रूरः किन्तुः (i) लक्ष्म्या (ii) राजानः (i) निस्साराः (ii) अपहाय (i) श्रीनायारः - कार्यालयलिपिकम् (ii) सुश्रीमेरी - श्रीनायारम् (पत्रद्वारा)	$\frac{1}{2} + \frac{1}{2}$ $\frac{1}{2} + \frac{1}{2}$ $\frac{1}{2} + \frac{1}{2}$ $\frac{1}{2} + \frac{1}{2}$ 1 1 1 1 1 1	2 2 2 2 2 2 2 2 1 2 10 45

खण्ड: घ
छन्दोऽलङ्कारपरिचयः

10+10=20

क्रमाङ्कः	उद्देश्यम्	प्रश्नप्रकारः	अपेक्षित-उत्तराणि	अङ्क- सङ्केताः	अङ्क- विभागः
12. अ	लघुगुरुवर्णविवेकः	लघूत्तरः	I (i) गुरुः (ii) लघुः (iii) यगणः (iv) पञ्चदश	1 1 1 1	4
आ	परिभाषाज्ञानम्	लघूत्तरः	II (i) मुदीरितौ जरौ (ii) उक्ता वसन्ततिलका (iii) यमनसभलागः	1 1 1	3
इ	छन्दः अभिज्ञानम्	लघूत्तरः	III शार्दूलविक्रीडितम्	1	1
ई	छन्दसः उदाहरण- परीक्षणम्	लघूत्तरः	IV किमपि उदाहरणम्	2	2
13. अ	परिभाषापूर्तिः	लघूत्तरः	I (i) साधर्भ्यम् उपमा भेदे (ii) तद्रूपकमभेदो यः (iii) वर्णसाम्यम् (iv) अभेदो य उपमानोपमेययोः	1 1 1 1	4
आ.	उदाहरणज्ञानम्	लघूत्तरः	II किमपि एकम् उदाहरणम्	3	3
इ.	अलङ्कार- परिज्ञानम्	अतिलघूत्तरः	III (i) उपमा (ii) उत्प्रेक्षा (iii) अनुप्रासः	1 1 1	3
					20